

**INFORMACIJA O ZAKLJUČIVANJU MEMORANDUMA O RAZUMIJEVANJU
IZMEĐU MINISTARSTVA SAOBRAĆAJA I POMORSTVA CRNE GORE I
MINISTARSTVA ZA NACIONALNI RAZVOJ MAĐARSKE**

Vazduhoplovne vlasti Mađarske su se obratile Ministarstvu saobraćaja i pomorstva sa zahtjevom za zaključenjem Memoranduma o razumijevanju, u cilju uspostavljanja pravnog okvira za odvijanje redovnog vazdušnog saobraćaja između Crne Gore i Mađarske kroz model pružanja usluge od javnog interesa - PSO (Public Service Obligation) model.

Naime, od kada je 2012. godine mađarski vazdušni prevoznik Malev obustavio svoje letove iz Budimpešte ka Podgorici, nije se pojavila neka kompanija koja bi obavljala redovan vazdušni saobraćaj na ovoj, kao i na linijama između Mađarske i ostalih država u regionu.

S tim u vezi, vazduhoplovne vlasti Mađarske pokrenule su inicijativu za uspostavljanjem saobraćaja ka glavnim gradovima zemalja zapadnog Balkana - Podgorici, Tirani, Skoplju, Prištini i Sarajevu.

Budući da se radi o komercijalno neisplativom saobraćaju, Ministarstvo za nacionalni razvoj Mađarske je u oktobru prošle godine kontaktiralo Evropsku komisiju radi konsultacija vezano za mogućnosti da se ove konekcije subvencioniraju od strane države, u ovom slučaju Mađarske.

S tim u vezi, kako smo obaviješteni od strane mađarskih vazduhoplovnih vlasti, 18. januara 2016. godine Evropska komisija je formalno infomisala Vladu Mađarske da je subvencioniranje avio linija jedino pravno moguće kroz tzv. PSO model, koji se između zainteresovanih strana uspostavlja na određeni vremenski period (najviše 48 mjeseci), u skladu sa odredbama Regulative EK 1008/2008.

Da bi se PSO mogao realizovati, potrebno je da vazduhoplovne vlasti Mađarske preduzmu sledeće korake:

1. da se raspiše javni tender za prevoznika koji će obavljati saobraćaj na predviđenim linijama;
2. da civiln vazduhoplovne vlasti država između kojih će se odvijati saobraćaj po ovom modelu potpišu memorandum o razumijevanju;
3. da čitav proces dobije odobrenje od EK, da je kompletan postupak urađen u skladu sa odredbama Regulative EK 1008/2008.

Ministarstvo za nacionalni razvoj, kao jedini finansijer projekta, je raspisalo javni tender za PSO, nakon čega su objavili da je prvorangirana kompanija u postupku Wizz Air.

Nadalje, vazduhoplovne vlasti Mađarske su uputile inicijativu vazduhoplovnim vlastima država sa kojim planiraju da uspostave redovan vazdušni saobraćaj, a

koja u prilogu sadrži nacrt memoranduma o razumijevanju koji je neophodno zaključiti.

Detaljnim uvidom u dostavljeni tekst, zaključili smo da je MoU sačinjen u skladu sa odredbama Regulative EK 1008/2008, i na isti smo imali samo nekoliko sugestija, koje smo uputili predstavnicima Ministarstva za nacionalni razvoj Mađarske.

Naime, smatrali smo da je u Memorandumu bitno naznačiti da se radi o redovnom vazdušnom saobraćaju, kako i predviđaju propisi Evropske unije, a sve sa ciljem da se u budućnosti izbjegnu eventualni nesporazumi kada je u pitanju čarter saobraćaj, prevoz sportskih ekipa, *ad hoc* letovi itd.

Nadalje, mišljenja smo da isti treba da potpišu ovlašćeni predstavnici Ministarstva saobraćaja i pomorstva Crne Gore i Ministarstva za nacionalni razvoj Mađarske, te da to treba naznačiti, budući da je u dostavljenom predlogu Memoranduma stajala opšta odrednica, da se Memorandum zaključuje između "vazduhoplovnih vlasti" dvije države.

Sugestije su poslate mađarskoj strani na razmatranje, i iste su prihvaćene, tako da smo mišljenja da ne postoje dalje prepreke za zaključenje Memoranduma o razumijevanju.

Memorandum of Understanding

between

the Ministry of Transport and Maritime Affairs of Montenegro

and

the Ministry of National Development of Hungary

Representatives of the Ministry of Transport and Maritime Affairs of Montenegro and the Ministry of National Development of Hungary (*hereinafter: the Parties*),

Recognizing the common aspiration to re-establish direct air link between Montenegro and Hungary in order to:

- boost foreign trade and increase economic activities including investment flows;
- create appropriate means of transport between the two countries due to the lack of adequate rail and road connectivity;
- strengthen political and cultural bilateral relations of Hungary with the Western-Balkan Region;
- contribute to the success of the Eastward Opening strategy of Hungary aiming at the political and economic approach of Hungary to designated countries;
- increase socio-economic prospects of Montenegro in the light of its intention to accede to the European Union;
- deal with the fact that since the demise of a Hungarian carrier, there has been a tangible relapse in the number of passengers.

Acknowledging:

- the lack of direct air connections results in a discouraging effect on passengers wishing to travel between Montenegro and Hungary;
- the market failure to replace the gap which was caused by Malév's disappearance in 2012;
- the commercially non-viable nature of scheduled air services between the two capitals that makes the route unattractive to airlines as it would result in financial losses for them;

- that the most effective solution for improving the status quo is the introduction of a well-designed public service obligation (PSO) scheme with a justifiably/reasonably defined compensation element;

have agreed on the necessity to conduct formal bilateral consultations through correspondence to discuss air services matters and to review and update the present regulatory bilateral framework so as to ensure the re-establishment of direct air connections between the two countries to support economic development and the interests of the travelling public in particular.

As a result of the negotiations the Parties:

- reconfirmed their desire to further promote their aeronautical relations in a spirit of close cooperation and complete understanding for their mutual benefits;

- referred to the Multilateral Agreement between the European Community and its Member States, the Republic of Albania, Bosnia and Herzegovina, the Republic of Bulgaria, the Republic of Croatia, the former Yugoslav Republic of Macedonia, the Republic of Iceland, the Republic of Montenegro, the Kingdom of Norway, Romania, the Republic of Serbia and the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo on the establishment of a European Common Aviation Area (*hereinafter referred to as ECAA Agreement*) signed 9 June to 5 July 2006;

- agreed that as long as the ECAA Agreement does not enter into force (or is not provisionally applied) and hence Regulation (EC) No 1008/2008 does not govern the organization of PSO between a point within the European Union and a destination outside the European Union, they should find a feasible and practical interim solution and agree bilaterally upon a specific arrangement on the procedure for the provision of air services subject to PSO to comply fully with the principles of non-discrimination, equality of treatment and transparency as provided in the relevant provisions of Regulation (EC) No 1008/2008.

The Ministry of Transport and Maritime Affairs of Montenegro:

- took note of the intention of the Hungarian counterpart to impose PSO on the Budapest – Podgorica route and declared their non-objection to the scheme outlined by the Hungarian side. While expressing its full consent, it was also noted that Montenegro agreed that Hungary will handle the PSO tender and finance the PSO if necessary;

- agreed not to allow – i.e. reject requests of – carriers other than the tender winner to enter and commence scheduled air services on this particular bilateral route, BUD-TGD-vv, throughout the entire 48 months while the imposed PSO provisions are in force.

The Ministry of National Development of Hungary:

- informed its Montenegrin counterpart on the publishing of the invitation to the public tendering in the Tenders Electronic Daily (TED) of the European Union, the Hungarian Procurement Bulletin and the Official website of the Hungarian Government;
- informed its Montenegrin counterpart that apart from the Budapest- Podgorica-vv. route the public tender comprises the respective Budapest-Tirana/Sarajevo/Skopje/Pristina-vv. routes as well i.e. the call for tendering was announced in one, combined package;
- agreed not to allow – i.e. reject requests of – carriers other than the tender winner to enter and commence scheduled air services on this particular bilateral route, BUD-TGD-vv, throughout the entire 48 months while the imposed PSO provisions are in force.

Entry into force

This Memorandum shall enter into force on the day of its signature by both Parties and shall remain valid until the ECAA Agreement enters into force (or is provisionally applied).

At that time, the PSO in subject shall be considered on the basis of the pertinent provisions of Regulation (EC) No 1008/2008 and the ECAA Agreement.

Done in _____ on _____ 2017, in two original copies, in the English language.

For the Ministry of Transport and
Development Maritime Affairs of Montenegro

For the Ministry of National
of Hungary

Memorandum o razumijevanju
između
Ministarstva saobraćaja i pomorstva Crne Gore
i
Ministarstva za nacionalni razvoj Mađarske

Predstavnici Ministarstva saobraćaja i pomorstva Crne Gore i Ministarstva za nacionalni razvoj Mađarske (u daljem tekstu: Strane),

Priznajući zajedničke težnje za ponovno uspostavljanje direktne vazdušne povezanosti između Crne Gore i Mađarske sa ciljem:

- intenziviranja međunarodne trgovine i povećanja ekonomskih aktivnosti uključujući protoke investicija;
- stvaranja odgovarajućih načina prevoza između ove dvije države usljed nedostatka odgovarajuće željezničke i drumske povezanosti;
- ojačavanja političkih i kulturoloških bilateralnih odnosa Mađarske sa regionom Zapadnog Balkana;
- doprinosa uspjehu strategije <Eastward Opening> Mađarske koja za cilj ima politički i ekonomski pristup Mađarske određenim državama;
- povećanja socijalno-ekonomskih izgleda Crne Gore u svijetlu njene namjere da se pridruži Evropskoj uniji;
- postupanja sa činjenicom da je od prestanka postojanja mađarskog prevoznika, postoji opipljiv povratak po pitanju broja putnika.

Imajući na umu:

- nedostatak direktnih vazdušnih konekcija ima obeshrabrujući uticaj na putnike koji žele da putuju na relaciji između Crne Gore i Mađarske;
- tržišni neuspjeh da se ispuni praznina uzrokovana nestankom kompanije *Malév* 2012. godine;
- komercijalno neodrživu prirodu redovnih vazduhoplovnih usluga između dva glavna grada koja ovu rutu čini neprivačnom za vazdušne prevoznike s obzirom da bi to rezultiralo finansijskim gubicima za njih;

-da je najefektivnije rješenje za unapređenje trenutnog stanja uvođenje dobro osmišljene šeme obaveze pružanja javnih usluga (public service obligation (PSO)) sa opravdano/racionalno definisanim kompenzacionim elementom;

Predstavnici Strana postigli su saglasnost o potrebi obavljanja formalnih bilateralnih konsultacija – putem korespondencije – sa ciljem razmatranja pitanja vazduhoplovnih usluga i revidiranja i ažuriranja trenutnog regulatornog bilateralnog radnog okvira kako bi se obezbijedilo ponovno uspostavljanje direktnih vazdušnih konekcija između ove dvije države u svrhu podsticanja ekonomskog razvoja i javnog putovanja.

Kao rezultat pregovora, Strane:

-su ponovo potvrdile svoju želju za daljim promovisanjem svojih vazduhoplovnih odnosa u duhu bliske saradnje i potpunog razumijevanja za svoju uzajamnu korist;

-pozvale su se na Multilateralni sporazum između Evropske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu (1) o uspostavljanju Zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja (u daljem tekstu: ECAA Sporazum) potpisan od 9. juna do 5. jula 2006. godine;

-saglasne su da dok god ECAA Sporazum ne stupi na snagu (ili se privremeno ne primijeni) i samim tim se u skladu sa Uredbom (EZ) broj 1008/2008 ne upravlja organizovanjem PSO-a između tačke unutar Evropske unije i destinacije izvan Evropske unije, treba da pronađu izvodljivo i praktično privremeno rješenje i postignu bilateralnu saglasnost po pitanju posebnog aranžmana o proceduri za pružanje vazduhoplovnih usluga koje podliježu PSO kako bi se u potpunosti postigla usaglašenost sa principima nediskriminacije, jednakog tretmana i transparentnosti kako je propisano odgovarajućim odredbama Uredbe (EZ) broj 1008/2008.

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva Crne Gore:

-zabilježilo je namjeru mađarske strane i da uvede PSO na ruti Budimpešta-Podgorica i izjavilo da se ne protive šemi koju je istakla mađarska strana. Prilikom izražavanja svoje potpune saglasnosti, takođe je zabilježeno da je Crna Gora saglasna da će mađarske vlasti upravljati tenderom o PSO i finansirati PSO u slučaju potrebe;

-saglasno je da neće dozvoliti – tj. da će odbiti zahtjeve – prevoznika koji nijesu dobili na tenderu da započnu poslovanje i obavljaju redovan vazdušni saobraćaj na ovoj posebnoj bilateralnoj ruti, BUD-TGD-vv, u okviru cjelokupnog perioda od 48 mjeseci dok su uvedene PSO odredbe na snazi.

Ministarstvo za nacionalni razvoj Mađarske

-obavijestilo je crnogorsku stranu o objavljivanju poziva na javni tender u Tenders Electronic Daily (TED) Evropske unije, Mađarskom biltenu za nabavke (Hungarian Procurement Bulletin) i zvaničnoj internet stranici Vlade Mađarske;

-obavijestilo je crnogorsku stranu da osim rute Budimpešta- Podgorica- vv. javni tender sadrži i odgovarajuće rute Budimpešta-Tirana/Sarajevo/Skoplje/Priština-vv. takođe, tj. poziv na tender je objavljen u jednom, kombinovanom paketu;

-saglasno je da neće dozvoliti – tj. da će odbiti zahtjeve – prevoznika koji nijesu dobili na tenderu da započnu poslovanje i obavljaju letove na ovoj posebnoj bilateralnoj ruti,BUD-TGD-vv., u okviru cjelokupnog perioda od 48 mjeseci dok su uvedene PSO odredbe na snazi.

Stupanje na snagu

Ovaj Memorandum stupa na snagu danom njegovog potpisivanja od strane obje Strane i ostaje na snazi dok ECAA Sporazum ne stupi na snagu (ili se privremeno ne primijeni).

Utom vremenu, predmetna PSO razmatraće se na osnovu odgovarajućih odredbi Uredbe (EC) broj 1008/2008 i ECAA Sporazuma.

Sačinjeno u _____ dana_____, u dva originalna primjerka, na engleskom jeziku.

Za Ministarstvo saobraćaja i pomorstva
razvoja

Crne Gore

.....

Za Ministarstvo nacionalnog

Mađarske

.....